

Szkolenie : Techniki barwienia i drukowania wyrobów tekstylnych

Program szkolenia

Charakterystyki wybranych metod barwienia i drukowania materiałów tekstylnych przeznaczonych na odzież sceniczną

Przygotowanie projektu graficznego barwionego i drukowanego materiału przeznaczonego na odzież sceniczną przy użyciu programów graficznych

Przygotowanie materiałów, narzędzi i urządzeń do wykonania procesu barwienia i drukowania materiałów tekstylnych przeznaczonych na odzież sceniczną.

Wykonanie procesu barwienia i drukowania technikami rękodzielniczymi materiału tekstylnego przeznaczonego na odzież sceniczną.

Cele kształcenia

Kształcenie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy w branży przemysłu mody podczas wykonywania zadań związanych z barwieniem i drukowaniem materiałów specjalnego przeznaczenia.

Nabycie umiejętności stosowania graficznych programów komputerowych do projektowania wzorów barwionego, drukowanego materiału specjalnego przeznaczenia.

Nabycie umiejętności klasyfikowania odpadów powstałych podczas przygotowania materiałów i wykonania procesów barwienia i drukowania materiałów tekstylnych przeznaczonych na odzież sceniczną.

Kształcenie umiejętności przygotowania maszyn i urządzeń do wykonania procesu barwienia i drukowania materiałów tekstylnych przeznaczonych na odzież sceniczną

Kształcenie umiejętności wykonania procesu barwienia i drukowania materiałów tekstylnych przeznaczonych na odzież sceniczną.

Wprowadzenie do szkolenia

Charakterystyka ręcznych metod barwienia i drukowania materiałów tekstylnych przeznaczonych na odzież sceniczną

Ręczne metody barwienia i drukowania tkanin są szczególnie cenione w projektowaniu **odzieży scenicznej**, ponieważ pozwalają uzyskać niepowtarzalne efekty wizualne. Kostium sceniczny musi być widoczny z daleka, dobrze reagować na światło reflektorów oraz podkreślać charakter postaci. Techniki ręczne umożliwiają tworzenie oryginalnych faktur, przejść tonalnych i wzorów, których nie da się uzyskać metodami przemysłowymi.

I. Ręczne metody barwienia tkanin

1. Tie-dye

Charakterystyka:

Tie-dye polega na skręcaniu, składaniu, marszczeniu lub wiązaniu tkaniny za pomocą nici, sznurka lub gumek recepturek przed zanurzeniem jej w barwniku. Związane miejsca nie ulegają zabarwieniu, dzięki czemu powstają charakterystyczne wzory.

Efekty wizualne:

- spirale
- promienie
- okręgi
- nieregularne plamy
- geometryczne układy

Zastosowanie w kostiumie scenicznym:

- spektakle muzyczne
- kostiumy fantasy
- stroje taneczne
- styl boho lub hippie

Dodatkowe informacje techniczne:

- najlepiej sprawdzają się tkaniny naturalne (bawełna, len)
- barwnik musi dokładnie wnikać w strukturę włókna
- im mocniejsze związanie materiału, tym większy kontrast

2. Ombre (cieniowanie)**Charakterystyka:**

Technika polega na stopniowym zanurzaniu tkaniny w kąpeli barwiącej. Część zanurzona najdłużej uzyskuje najciemniejszy kolor, a wyżej położone fragmenty – jaśniejsze odcienie.

Effekt:

Płynne przejście tonalne od koloru intensywnego do delikatnego.

Znaczenie sceniczne:

- wydłuża optycznie sylwetkę
- nadaje kostiumowi lekkości
- dobrze współpracuje z oświetleniem teatralnym

Wskazówki:

- materiał należy zanurzać powoli
- warto delikatnie poruszać tkaniną w kąpeli

- można łączyć kilka kolorów dla efektu zachodu słońca lub dymu

Opracowanie własne autora

3. Malowanie bezpośrednie na tkaninie

Charakterystyka:

Barwnik наносzony jest pędzlem, gąbką lub natryskiem (sprayem).

Możliwości:

- tworzenie ilustracji
- ornamenty
- napisy
- realistyczne cieniowanie

Zastosowanie:

- kostiumy historyczne (herby, symbole)
- spektakle dziecięce
- teatr eksperymentalny

Dodatkowe informacje:

- stosuje się farby akrylowe do tkanin lub specjalne pigmenty tekstylne
- po wyschnięciu wzór utrwała się przez prasowanie (jeśli producent farby to zaleca)
- należy podłożyć folię pod materiał, aby farba nie przebiła

4. Batik**Charakterystyka:**

Technika polega na nanoszeniu roztopionego wosku na tkaninę (najczęściej bawełnianą lub jedwabną), a następnie zanurzeniu jej w barwniku. Wosk zabezpiecza wybrane miejsca przed zafarbowaniem.

Etapy:

1. Nałożenie wzoru woskiem
2. Kąpiel barwiąca
3. Suszenie
4. Usunięcie wosku przez prasowanie między papierem

Proces można powtarzać dla kolejnych kolorów.

Efekt:

Charakterystyczne spękania i kontury.

Znaczenie w kostiumie scenicznym:

- stroje inspirowane kulturą Azji i Afryki
- kostiumy symboliczne
- bogate, wielowarstwowe wzory

5. Ecoprint (druk naturalny)**Charakterystyka:**

Technika wykorzystuje naturalne barwniki zawarte w liściach, kwiatach i owocach. Rośliny układa się na tkaninie, zawija i poddaje działaniu pary.

Efekt:

Naturalne, organiczne odciski roślin.

Zalety:

- każdy wzór jest niepowtarzalny
- metoda ekologiczna
- subtelna kolorystyka

Zastosowanie:

- spektakle o tematyce przyrodniczej
- kostiumy etniczne
- projekty ekologiczne

Opracowanie własne autora

II. Drukowanie tkanin metodą eco-printing – instrukcja

1. Założyć fartuch i rękawiczki ochronne.
2. Przygotować rośliny (liście, kwiaty, owoce).
3. Zamoczyć czystą tkaninę w roztworze ałunu (zaprawa utrwalająca kolor).
4. Na wilgotnej tkaninie rozłożyć rośliny.

5. Zwinąć materiał bardzo ciasno (można owinąć sznurkiem).
6. Gotować na parze 1–2 godziny.
7. Po ostygnięciu usunąć rośliny.
8. Utrwalić kolor w roztworze octu lub soli.
9. Wysuszyć, a następnie wyprać w 40°C.

III. Zasady ręcznego farbowania

Temperatura i czas

- Standardowa temperatura kąpieli: ok. 60°C
- Czas farbowania zależy od intensywności koloru
- Dłuższe barwienie = mocniejszy odcień

Utrwalanie

- Ałun jako zaprawa
- Ocet lub sól do utrwalenia koloru
- W przypadku farb syntetycznych – utrwalanie termiczne (prasowanie)

Rodzaj włókna

Najlepiej farbują się:

- bawełna
- len
- jedwab
- wełna

Materiały syntetyczne (poliester, akryl) wymagają specjalnych barwników przeznaczonych do włókien sztucznych

IV. Przygotowanie materiałów i narzędzi

Farbowanie tkanin – instrukcja

1. Założyć fartuch i rękawiczki.
2. Przygotować 3 litry wody (2 litry wrzątku + 1 litr zimnej wody).
3. Odmierzyć odpowiednią ilość barwnika.
4. Rozpuścić barwnik i dokładnie wymieszać.
5. Zanurzyć czystą tkaninę.
6. Mieszać, aby kolor rozproszony się równomiernie.
7. Po zakończeniu wypłukać i wysuszyć.

V. Farbowanie tkanin a ekologia

Zużycie wody

Naturalne barwniki wymagają mniejszej ilości wody niż przemysłowe procesy farbiarskie.

Brak toksycznych odpadów

Barwniki roślinne nie zanieczyszczają środowiska metalami ciężkimi.

Niższy ślad węglowy

Procesy odbywają się w niższych temperaturach, co zmniejsza zużycie energii.

Utylizacja odpadów

- Odpady chemiczne nie mogą być wylwane do kanalizacji ani do gleby.
- Rośliny wykorzystane w eco-princie można kompostować.

VI. Przygotowanie projektu graficznego kostiumu scenicznego

Przed rozpoczęciem barwienia należy:

1. Wykonać szkic projektu.
2. Określić kolorystykę (uwzględnić światło sceniczne).
3. Zaplanować rozmieszczenie wzorów.
4. Dobrać technikę barwienia do efektu scenicznego.
5. Wykonać próbkę na małym fragmencie tkaniny.

VII. Podsumowanie

Ręczne techniki barwienia i drukowania tkanin:

- rozwijają kreatywność,
- pozwalają tworzyć unikatowe kostiumy,
- mogą być przyjazne dla środowiska,
- dają szerokie możliwości artystyczne.

W projektowaniu odzieży scenicznej ważne jest połączenie estetyki, funkcjonalności i świadomości ekologicznej.

VIII. Bibliografia.

Simplyt.pl, barwniki do tkanin, Alchemytechnolog.com, [researchtrends.net](https://www.researchtrends.net), tekstildesandtstringimportantbarwy, [barwnehistorie.com](https://www.barwnehistorie.com), batik barwienie materiałów, [warszawaszyje.pl](https://www.warszawaszyje.pl), techniki farbowania tkanin, uap.edu.pl, barwienie naturalne, [wikipedia.org](https://www.wikipedia.org), farbowanie tkanin, [blogger.com](https://www.blogger.com), barwienie tkanin przygotowania,

warszawasyje.pl, techniki farbowania tkanin,
barwnehistorie.com,
urządzamy sie.pl, jak prawidłowo farbować tkaniny,
Gilo.pl farbowanie tkanin a kwestia ochrony środowiska,
rascalinostry.pl ekologiczne farbowanie bawełny a kolory natury,
simplycol.pl, simplycol barwnik do tkanin, ekspert farbowania w misce,
rekol.pl, poznaj korzyści skorzystania z barwników,
YouTube,. Cicha woda
automarker.pl, malowanie tkanin naturalnymi barwnikami,
urządzamy.pl, jak prawidłowo farbować tkaniny w domu,
e-and-a.com, farbowanie ubrań metodą trie dye,
monarena.com, barwienie naturalne
tkanin w praktyce,
kingchroma.com, pigmenty naturalne kontra syntetyczne.